

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان: عوامل نفوذ سبک زندگی غربی بر نسل جوان

نویسنده : زهره امیری

زهره زاده الوندی

سودابه بابائی ریک

مریم خسرو بیگی

سطح ۲

حوزه علمیه حضرت خدیجه کبری (سلام الله علیها)

چکیده

همه انسان‌ها برای زندگی خود چارچوب و قانون‌هایی تعیین می‌کنند کشورهای غربی به دلیل پیشرفت‌های صنعتی و دست یافتن به تکنولوژی‌های جدید توانستند بر کشورهای جهان سوم تاثیر بگذارند و آن را به عنوان مد بر آنها تحمیل نمایند و نسل جوان از آنها پیروی کنند در صورتی که با مطالعه و تحقیق در مورد سبک زندگی اسلامی این چنین دریافت می‌شود که دین اسلام کامل‌ترین سبک زندگی را بیان نموده است در این مقاله تلاش شده است که عوامل نفوذ سبک زندگی غربی بر نسل جوان مورد بررسی قرار گیرد و راهکارهایی برای مقابله با آن ارائه شود از جمله این راهکارها می‌توان به این موارد اشاره نمود: همراهی و همدلی اعضای خانواده با نسل جوان، ایجاد صمیمیت بین پدر و فرزند، استفاده از الگوهای ناب سبک زندگی اسلامی، رسیدن به آرامش. انشاءالله که نسل جوان با رسیدن به اینکه سبک زندگی اسلامی بهترین سبک زندگی می‌باشد آنها را به رسیدن به کمال حقیقی یاری نماید.

کلید واژه : سبک زندگی، عوامل نفوذ، نسل جوان

مقدمه

سبک زندگی مقوله ای است که در مورد ساحت های گوناگون حیات انسانی بحث میکند. سبک زندگی تمام مسائل زیستی هر انسانی را در بر می گیرد. مسائلی مانند: خانواده، تغذیه، کار، تفریح و استراحت و.... سبک زندگی اسلامی نیز از این شمول مستثنا نیست و برای تبیین این شیوه زندگی باید عناصر سازنده آن تبیین و روشن شود. دین اسلام به دلیل کامل ترین دین، سبک زندگی انسانها را نیز مورد بررسی قرار داده است و بهترین نوع سبک زندگی را بیان میکند. نسل جوان امروزی به دلیل نداشتن آگاهی کامل از این سبک زندگی اسلامی و به خاطر پیشرفتهای که کشورهای غربی دارند بر این تصور اشتباه هستند که پیشرفتهای آنها به دلیل نوع سبک زندگی شان می باشد، در صورتی که اگر سبک زندگی اسلامی را به درستی در زندگی خود به کار گیرند به پیشرفتهای بسیار زیاد تر از کشورهای غربی دست پیدا خواهند کرد.

این موضوع بدین جهت ضرورت دارد که با شناخت عوامل نفوذ سبک زندگی غربی در نسل جوان می توان با ارائه راهکارهایی از آموزه های اسلامی و بیان سبک زندگی اسلامی از این تغییرات جلوگیری نموده و نسل جوان را به سوی پیشرفت حقیقی هدایت نمود.

در پیشینه تحقیق با بررسی مقالات و کتاب های متعدد این گونه به دست آمد:

۱- شفيعی در کتاب خود چنین بیان نموده است: انقلاب اسلامی ایران از رخدادهای بی نظیر دوران معاصر و فجر جدیدی در تاریخ بشریت است که سرچشمه آثاری بس زیبا در ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و ... در داخل و خارج از ایران شد. شفيعی، ۱۳۸۵.

۲- استاجی و همکاران در سال ۸۶ به بررسی سبک زندگی در ساکنین شهر سبزوار، مجله

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی. چنین بیان می کند: آن زمان تا کنون موضوع سبک زندگی و به ویژه سبک زندگی اسلامی مورد توجه پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه قرار گرفت و تا کنون تحقیقات زیادی پیرامون این موضوع انجام شده و همایش های مختلفی نیز در این زمینه برگزار شده است.

۳- در مقاله تأثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر حجاب و عفاف، هویت دینی و فردی، تعامل با خانواده و افسردگی و انزوا در بین جوانان که نویسنده آن قراباغی حسن، یوسفی افراشته مجید، صالحی وحید در نشریه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان به چاپ رسیده در مورد شناسایی اهداف و میزان و نحوه استفاده جوانان همدان از شبکه های مجازی و تغییر در تعامل با خانواده و افسردگی جوانان مورد بررسی قرار گرفته است.

۴- در مقاله ضربابی (۱۳۷۶) در پژوهشی با عنوان «نقش عوامل مؤثر در جذب نسل جوان به مسجد از دیدگاه جوانان در استان کرمان» به این نتیجه رسیده است که عوامل ذیل در جذب جوانان به مسجد ارتباط مستقیم دارد:

۱. ویژگی های علمی و اخلاقی و رفتاری امام جماعت مسجد.

۲. فعالیت کانون های فرهنگی مستقر در مساجد. ۳. وضعیت ظاهری و نظافت و امکانات مسجد...

این موضوع مقاله بدین جهت ضرورت دارد که با شناخت عوامل نفوذ سبک زندگی غربی در نسل جوان میتوان با ارائه راهکارهایی از آموزه های اسلامی و بیان سبک زندگی اسلامی از این تغییرات جلوگیری نموده و نسل جوان را به سوی پیشرفت حقیقی هدایت نمود

مفهوم شناسی

۱- سبک: در لغت به معنی طرز، شیوه، روش، طرز بیان ما فی الضمیر را می گویند.^۱

زندگی هم به معنای زنده بودن، زیست، حیات، مدت عمر، وضع مالی، مال و منال آمده است.^۲

۲- سبک زندگی: سبک زندگی از ترکیب دو واژه سبک و زندگی با دو بار معنایی متفاوت تشکیل شده است. معنای لغوی واژه زندگی روشن است، اما در تعریف واژه سبک در لغت نامه های فارسی و غیر آن، معانی گوناگون بیان شده است که اگرچه ریشه در کاربرد آن در علوم مختلف دارد. «در زبان فارسی، واژه سبک در روند مفهومی خود، ابتدا و به شکل غالب در سبک شناسی ادبی و هنری به کار می رفت»^۳

نسل:

۱- آل، تبار، تیره، دودمان، ذریه، سلاله، فرزندان، نژاد.

۲- ریشه.

۳- دوره، عصر در اینجا دوران جوانی مورد نظر می باشد.

^۱-معین، فرهنگ فارسی معین، ص 677

^۲ - قانع، سبک زندگی بر اساس آموزه های اسلامی، ص 17

^۳ -دهخدا، گیسوم

نامناسب را معرفی کرده تا با نیت پلید خود با معرفی این الگوها شخصیت‌های برجسته جامعه ما را که مصداق الگوهای برترند را از این طریق از دیدرس خارج کنند و به تدریج اقشار مختلف با تحت تاثیر قرار گرفتن از این الگوهای نامناسب به آنها گرایش پیدا کنند و از اصول و ارزش‌های فکری و دینی خود فاصله گیرند و سبک زندگی غربی ترویج پیدا کند بنابراین از بهترین راه‌های جلوگیری از نفوذ سبک زندگی غربی به جامعه اسلامی معرفی کردن شخصیت‌های برجسته و الهی به ویژه پیامبر صلی الله علیه و آله و رهروان آنان و ترویج الگوها آنها را به سمت آداب و سبک زندگی اسلامی هدایت کنند. در این راستا شهدا از جمله رهروان ناب محمدی هستند که با تمسک به آیه شریفه لقد کان لکم فی رسول الله اسوه حسنه نزدیک‌ترین افراد به خلق و خوی محمدی و معصومین هستند که با الگوبرداری از آنها سبک زندگی که سرچشمه آن شعور و معرفت به خداست را به جهان عرضه کردند. به گونه‌ای که با رجوع به زندگینامه و وصیتنامه آنها در می‌یابیم که زندگی آنها لبریز از اعتقاد و ایمان به خداست و هدفی که به زندگی آنها سبک و روش الهی داده تا سرانجام آنها را به قرب الهی رسانند آنان خود را وقف خدا کرده و خداوند هم عالم هستی را وقف آنان کرد و به این علت می‌توانند بهترین سبک زندگی و سیره عملی را در جامعه داشته باشند بنابراین ایران اسلامی برای سعادت و رستگاری خویش بایستی سبک زندگی این بزرگواران را که برگرفته از سبک زندگی اسلامی است را برگزینند.¹

۱-۲-۵- رسیدن به آرامش

در جهان امروزی که ساخته شده به دست مادی‌گرایی و مادگرایی و مصرف‌گرایی است تغییر سبک زندگی برای رسیدن به آرامش امری ضروری است. تغییر نوع زندگی بر اساس خودشناسی و اعتقادات بر اساس جهان بینی متصل به وحی می‌توان به هدف متعالی خویش دست پیدا کرد.

¹ -مرکز تحقیقات و مطالعات حوزه نمایندگی ولی فقیه در وزارت کشاورزی خانواده فرصت ها، فراغت ها، چالش ها، 1386

تغییر به معنای دگرگونی از حالت موجود برای رسیدن به حالت مطلوب است . از اصول ثابت قرآن کریم این است که خداوند نعمتش را سلب یا تبدیل به نعمت نمی‌کند مگر اینکه انسان خصوصیات اخلاقی و نفسانی خود را تغییر دهد . (ذالک بان الله لم یکن مغیرا نعمه انعمها علی قوم حتی یغیرو اما بانفسهم)^۱ این به خاطر آن است که خداوند هیچ نعمتی را که به گروهی داده تغییر نمی‌دهد جز آنکه آنها خودشان را تغییر دهند . پس با توجه به آیه تغییر در اوضاع زندگی متوجه پیوند عمل انسان با حوادث در جهان است . امام صادق علیه السلام می‌فرماید : پدرم می‌فرمود غذا ی حتمی خداوند به این تعلق گرفته که هرگاه نعمتی به بندگان بخشد آن را سلب نکند مگر اینکه آنان گناهی را پدید آورند که مستوجب پاداش بد گردند . وجود حضرت حجت نعمتی است که خداوند او را نصیب بندگان کرده تا از او بهره‌مند شوند و طولانی شدن زمان غیبت او بر اثر همان نوع زندگی است که انتخاب کرده است از اصول ثابت قرآن این است که نعمت وجود حجت علیه السلام را سلب یا تبدیل به نعمت نمی‌کند مگر اینکه متنعمان از لحاظ اخلاق و خصوصیت‌های نفسانی خود را دگرگون سازند . سنت الهی خداوند این است که آنچه از جانب او نعمت و رحمت است و انسان برخوردار از نعمت ، اختیار دارد با حسن استفاده از آن نعمت می‌تواند پاداش یا با سوء اختیار خود نعمت را تبدیل به نعمت کند و علاوه بر رنج و زحمت مانع رسیدن به فیض الهی شود نسبت اعمال انسان با حوادث زندگی او اگر خوب تبیین و فهم شود انگیزه تغییر را به سمت خوبی برای او فراهم می‌کند و روند زندگیش به سبب انتخابش به سمتی می‌رود که چون خواستار نیکی است باید نیک بیندیشد و نیک عمل کند.^۲ اما علی (ع) در مورد آرامش می‌فرماید: الذکر یونس اللب وینبر القلب ویستنزل الرحمه؛ یاد خدا عقل را آرامش می‌دهد، دل را روشن میکند و رحمت او را فرود می‌آورد^۳

^۱ - انفال ، آیه ۵۳

^۲ - سایت پژوهی، برگرفته از مقاله سبک زندگی اسلامی

^۳ - تیمی ، غرر الحکم ، ج ۲، ص ۶۶، ح ۱۸۵۸

نتیجه گیری

در این تحقیق تلاش شد که عوامل نفوذ سبک زندگی غربی در نسل جوان بررسی شده و راهکارهایی جهت جلوگیری از این نفوذ ارائه شود. سبک زندگی مجموعه‌ای از ارزش‌ها و رفتارها و حالت‌ها و عملکردها و سلیقه‌ها است که انسان برای هویت شخصی و رفع نیازها برگزیده است. انسان معتقد است با قدرت تفکر و اندیشه‌ای که دارد می‌تواند سبک زندگی خود را آزادانه انتخاب کند و مسیر زندگی خود را با توجه به اعتقاد و باورهایی که پذیرفته با رفتارهای خود در مسیر سعادت یا شقاوت جهت دهد و به این ترتیب سبک زندگی ظهور می‌کند. اسلام به عنوان کامل‌ترین دین و با توجه به آیات و سنت پیامبر و ائمه سبک زندگی‌ای را عرضه می‌کند تا انسان به رشد و تعالی برسد و تقرب به خدا را اساس قرار می‌دهد و این متضاد با سبک زندگی غربی است که جهان بینی مادی و ارزش‌های لذت‌گرایانه را تشکیل می‌دهد و از طریق رسانه، نمایش فیلم‌ها به تغییر باورها اندیشه‌ها و آداب و فرهنگ مردم می‌پردازد. اسلام با الگو قرار دادن سبک زندگی اعتقادی خانواده‌های برتر مانند ائمه می‌توان اعضای خانواده را در رسیدن به زندگی مطلوب الهی همراهی و همدلی کند و باعث ایجاد صمیمیت و جلوگیری از اختلاف و دلسوزی برای یکدیگر شود.

فهرست منابع

*قران

*نهج البلاغه

- ۱- آذرشب، معصومه و میر مرادی، عیسی، **شاخصه های سبک زندگی اسلامی**، مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی تحقیق و توسعه در هزاره سوم دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول، ۱۳۹۳.
- ۲- ابوالفضل ساجدی و محمود نمازی، «**میزگرد عوامل تضعیف و تقویت خودباوری فرهنگی و علل گرایش جوانان به فرهنگ غیر خودی**»، ص ۱۳
- ۳- باهنر، محمدجواد (۱۳۸۷) **سیری در عقاید و اخلاق اسلامی**، تهران: نشر فرهنگ اسلامی
- ۴- تیمی امدی، عبدالواحد محمد، **غررالحکم**، فرهنگی دارالحديث، ۹۵، چاپ ۸
- ۵- حرانی، حسن بن علی بن الحسن بن شعبه، ۱۴۰۴ ه.ق، **تحف العقول**، چ دوم، قم، مؤسسه انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه.
- ۶- حر عاملی، محمد ابن حسن، **وسائل الشیعه**، عبدالرحیم ربانی، شیرازی، ناشر؛ کتابچی، چاپ ۱۳۸۶، ۱۰ ه ش
- ۷- رستمی نسب، عباسعلی، **فلسفه تربیتی ائمه اطهار علیهم السالم**، کرمان: دانشگاه باهنر، ۱۳۸۸.
- ۸- دهخدا، علی اکبر، حسن احمدی گیوی، محمد معین، سیدجعفر شهیدی، ناشران: روزنه، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران
- ۹- شیرازی، مکارم، تفسیر نمونه، ناصر وهمکاران، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.
- ۱۰- صدوق، محمدبن علی، **من لایحضره الفقیه**، محقق: غفاری، علی اکبر، قم: جامعه مدرسین، ۱۴۱۳ق؛
- ۱۱- صدوق، محمدبن علی، محمدباقر کمره‌ای • سید احمد فهري زنجانى ، **خصال** ، مدرس گیلانی

- ۱۲- عباسی، محمد، نتایج نظرسنجی و تحقیقات میدانی از جوانان قمی، قم، اردیبهشت ۱۳۸۶.
- ۱۴ - علی بن شعبه، **تحف العقول**، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۴۰۴ ق.
- ۱۵- فاضل قانع، حمید، سبک زندگی بر اساس آموزه‌های اسلامی (با رویکرد رسانه‌ای)، ج ۱، ص ۱۷، قم، مرکز پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۹۲.۸.
- ۱۶- کلینی، محمد بن یعقوب، **اصول کافی**، تهران: نشر مطبعه الاسلامیه، ۱۳۸۸ ق؛
- ۱۷- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، تهران: دارالکتب الاسلامیه، بی تا؛ ج ۱
- ۱۸- مجلسی، محمدباقر، **بحار الانوار**، بیروت: موسسه الوفا، ج ۲، ۱۴۰۳ ق؛
- ۱۹- نصر، سید حسین (۱۳۸۱) اسلام و تنگناهای انسان متجدد، تهران: دفتر پژوهش و نشر سهروردی.

مقاله

- ۲۰- سایت پژوهه، بر گرفته از مقاله سبک زندگی اسلامی.
- ۲۱- مرکز تحقیقات و مطالعات حوزه نمایندگی ولی فقیه در وزارت کشاورزی ۱۳۸۶، خانواده، فرصت‌ها، فراغت‌ها و چالش‌ها. تهران: بی نا.
- ۲۲- بیانات مقام معظم رهبری، روزنامه جمهوری اسلامی، ص ۳
- ۲۳- مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه، تهاجم فرهنگی، تهران، انتشارات معاونت فرهنگی سپاه، ۱۳۷۸
- ص ۱۰۹